

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 5. juna 2017. godine
Br. ref.:RK 1084/17

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI117/16

Podnosioci

Rexhep Lushtaku
Tafil Meha
Shefqet Bytyqi
Bedri Gashi

Ocena ustavnosti
presude ARJ br. 18/16 Vrhovnog suda Kosova
od 23. maja 2016. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Rexhep Lushtaku, Tafil Meha, Shefqet Bytyqi i Bedri Gashi, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu ARJ br. 18/16 Vrhovnog suda Kosova od 23. maja 2016. godine, kojom je odbijeno, kao neosnovano, vanredno preispitivanje sudske odluke podnete protiv presude AA. br. 45/2016 Apelacionog suda Kosova od 2. marta 2016. godine.
3. Osporena odluka je uručena podnosiocima zahteva 2. juna 2016. godine.
4. Pored toga, podnosioci zahteva traže ocenu ustavnosti odluke A/02/126/2014 Nezavisnog nadzornog odbora za civilnu službu Kosova (u daljem tekstu: NNO) od 2. maja 2014. godine i odluke br. 123/14 Komisije za rešavanje sporova i žalbi pri Sekretarijatu Saveta bezbednosti Kosova (u daljem tekstu: Komisija za rešavanje sporova i žalbi SBK) od 19. maja 2014. godine.

Predmetna stvar

5. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su navodno povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 21. [Opšta načela], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], članom 54. [Sudska zaštita prava] i članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 26. septembra 2016. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 28. septembra 2016. godine, podnosioci zahteva su podneli dodatna dokumenta Sudu.
9. Dana 19. oktobra 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.
10. Dana 9. novembra 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.
11. Dana 4. aprila 2016. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Neodređenog datuma, podnosioci zahteva su zasnovali radni odnos sa Savetom bezbednosti Kosova (u daljem tekstu: SBK), kao službenici za prikupljanje i obradu informacija.
13. Dana 9. februara, 10. marta, 4. juna, 6. jula, 8. oktobra 2010. godine i 11. januara 2011. godine, podnosioci su podneli zahtev SBK-u, tražeći materijalnu naknadu za prekovremeni rad.
14. Dana 25. novembra 2011. godine, SBK je (odluka 271/2011) odbacio zahtev podnosilaca i obrazložio da oni nisu radili prekovremeno, da su radili u skladu sa uslovima i specifičnostima propisanim u njihovom ugovoru o radu koji, između ostalog, propisuje da oni treba da pokažu spremnost da rade naizmenično, što takođe znači da rade noćnu smenu.
15. Dana 29. novembra 2011. godine, podnosioci zahteva su uložili žalbu Sekretarijatu Komisije za rešavanje sporova i žalbi SBK-a na osnovu neplaćanja naknade za prekovremeni rad, pogrešno utvrđenih činjenica i pogrešne primene materijalnog prava.
16. Dana 5. decembra 2011. godine, Sekretarijat SBK-a je doneo opštu odluku 237/2011 i odlučio da će svi službenici Sekretarijata SBK-a i Situacionog centra biti isplaćeni retroaktivno za dodatne poslove i radne zadatke od aprila do novembra 2011. godine.
17. Dana 12. januara 2012. godine, podnosioci zahteva su uložili žalbu NNO-u, jer Komisija za rešavanje sporova i žalbi SBK-a nije donela nikakvu odluku (ćutala je) u vezi sa žalbom podnosilaca zahteva od 29. novembra 2011. godine. Podnosioci zahteva su tražili potpunu naknadu neplaćenog prekovremenog rada (dežurstva, noćni rad), s obzirom da jedan deo nije isplaćen na osnovu odluke 237/2011 Komisije za rešavanje sporova i žalbi SBK-a od 5. decembra 2011. godine.
18. Dana 16. januara 2012. godine, Komisija za rešavanje sporova i žalbi SBK-a je (odluka br. 08/12) odbacila žalbu podnosilaca zahteva. U odluci je obrazloženo da se *“1) Podzakonski akti koji bi trebalo da uredе isplatu dežurstva za civilne službenike i dalje nalaze u procesu izrade. 2) Nakon obračuna sati provedenih na radu, uzimajući u obzir radno vreme, pomenuti službenici nemaju više od 40 radnih sati nedeljno, odnosno ne rade prekovremeno. 3) Nedostaju finansijska sredstva [...]”*
19. Dana 21. februara 2012. godine, direktor Situacionog centra SBK-a je uputio pismo Ministarstvu finansija, tražeći izdvajanje dodatnog budžeta.
20. Dana 29. februara 2012. godine, Ministarstvo finansija je poslalo dodatno pismo direktoru Situacionog centra SBK-a, obaveštavajući ga da nije moguće da se izdvoji dodatni budžet bez prethodne saglasnosti Skupštine. Pored toga, pismo glasi: *“Zbog nemogućnosti da izdvoji dodatni budžet, preporučujem da vidite mogućnost ispunjavanja vašeg zahteva kroz transfer sredstava sa kategorije plata i dnevnica izostalih programa KP u skladu sa Zakonom br.*

04/L-079 o budžetu Republike Kosova i Zakonom o upravljanju javnim finansijama.”

21. Dana 3. aprila 2012. godine, NNO je (odluka br. 02/05/2012) odbacio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio odluku br. 08/12 Komisije za rešavanje sporova i žalbi SBK-a od 16. januara i obrazložio da je Komisija za rešavanje sporova i žalbi SBK-a postupila u skladu sa Zakonom br. 04/L-079 o budžetu zbog nedostatka budžeta.
22. Dana 25. aprila 2012. godine, podnosioci zahteva su podneli tužbu Vrhovnom sudu, tražeći poništaj odluke br. 02/05/2012 NNO-a na osnovu povrede pravila postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede zakonitosti.
23. Dana 3. maja 2012. godine, NNO je dostavio Vrhovnom sudu Kosova odgovor na tužbu.
24. Tužba podnosioca zahteva podneta Vrhovnom sudu je upućena Osnovnom sudu u Prištini, Odeljenju za upravne sporove (u daljem tekstu: Osnovni sud). U stvari, nakon što je Zakon o sudovima stupio na snagu 1. januara 2013. godine, Osnovni sud je postao nadležan da se bavi tvrdnjama podnosioca zahteva u upravnom postupku.
25. Dana 30. decembra 2013. godine, podnosioci zahteva su proširili tužbu Osnovnom sudu da nadoknadi plate (za dežurstva) iz 2013. godine.
26. Dana 10. marta 2014. godine, Osnovni sud je (presuda A. nbr. 546/12) usvojio tužbu podnosioca zahteva i poništio odluku br. 02/05/2012 NNO-a od 3. aprila 2012. godine. Presudom je obrazloženo da *“tuženi organ NNOCSK nije morao da se tokom donošenja odluke pusti u odluku br. 08/12 od 16.01.2012. godine., donesene od Komisije za sporove i žalbe pri SBK-s, jer je ova odluka van zakonskog roka i donesen je nakon što su tužioci podneli žalbu tuženom organu”*. Pored toga, presudom se ističe da NNO nije dovoljno obrazložio tvrdnje podnosioca zahteva.
27. Dana 2. maja 2014. godine, NNO je (odluka A/02/126/2014) poništio odluku 08/12 Komisije za rešavanje sporova i žalbi SBK-a od 16. januara 2012. godine, obavezao Sekretarijat SBK-a da ponovo razmotri žalbu podnosioca zahteva od 29. novembra 2011. godine i obavezao SBK da sprovede ovu odluku u roku od 15 (petnaest) dana.
28. Dana 19. maja 2014. godine, SBK je (odluka br. 123/2014) odbacio žalbu podnosioca zahteva od 29. novembra 2011. godine. U odluci se navodi da su dežurstva nadoknađena podnosiocima zahteva u vidu slobodnih dana, a oni ne rade prekovremeno. U odluci se dalje navodi: *“Sekretarijat Saveta bezbednosti Kosova je zatražio od Ministarstva financija dodatne sredstva [...] za naknadu dežurstva za osoblje Centra za situacije, da se naknada vrši pačanjem a ne slobodnim danima, jer ovo prouzrokuje teškoće u toku rada, ali je ovaj zahtev odbijen.”*
29. Dana 6. juna 2014. godine, podnosioci zahteva su podneli tužbu Osnovnom sudu protiv odluke A/02/126/2014 NNO-a od 2. maja 2014. godine na osnovu

- povrede procesnog prava, pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede zakonitosti.
30. Dana 31. avgusta 2015. godine, NNO je podneo Osnovnom sudu odgovor na tužbu, tražeći da se tužba podnosioca zahteva odbaci kao neprihvatljiva, s obzirom da je podneta van roka.
 31. Dana 7. decembra 2015. godine, podnosioci zahteva su tražili od NNO-a da proglasi apsolutno ništavim akt odluku 123/14 SKB-a od 19. maja 2014. godine.
 32. Dana 14. decembra 2015. godine, Osnovni sud je (presuda A. br. 853/2014) odbacio tužbu, kao neosnovanu „*jer je ovaj sud procenio da pri odlučivanju o ponovnom postavljanju, tuženi organ, NNOCSSK, uzeo je u obzir sve primedbe kao u gore navedenoj presudi Osnovnog suda, jer od pravilno utvrđenih činjenica, potvrđeno je činjenično stanje i kao posledica ovog utvrđenog stanja i na postupku administracije dokaza na sednici glavnog pretresa, proizilazi da nije prekršio materijalno pravo na štetu podnosioca zahteva.*”
 33. Dana 17. decembra 2015. godine, NNO je obavestio podnosioca zahteva da je njihov zahtev podnet van roka koji je propisan zakonom.
 34. Dana 18. januara 2016. godine, podnosioci zahteva su uložili žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda od 14. decembra 2015. godine.
 35. Dana 2. marta 2016. godine, Apelacioni sud je (presuda AA. br. 45/2016) odbacio žalbu kao neosnovanu, i potvrdio presudu Osnovnog suda od 14. decembra 2015. godine. Presudom se smatralo da je činjenično stanje pravilno utvrđeno i da je prvostepena presuda jasna i razumljiva.
 36. Dana 20. aprila 2016. godine, podnosioci su podneli glavnom državnom tužiocu predlog za zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude A. br. 853/2014 Osnovnog suda od 14. decembra 2015. godine i presude AA. br. 45/2016 Apelacionog suda od 2. marta 2016. godine.
 37. Dana 20. aprila 2016. godine, podnosioci su podneli Vrhovnom sudu zahtev za vanredno preispitivanje protiv presude AA. br. 45/2016 Apelacionog suda Kosova od 2. marta 2016. godine.
 38. Dana 27. aprila 2016. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca je (obaveštenje KMLA. br. 2/16) obavestila podnosioca zahteva da ne postoji dovoljan pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.
 39. Dana 23. maja 2016. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda ARJ. br. 18/2016) odbio, kao neosnovan, zahtev za vanrednim preispitivanjem i obrazložio da “*u ovom slučaju nemamo administrativni akat donet u upravnom postupku drugog stepena, tako da se ovaj sud nije upustio u moguće povrede materijalnog prava [...] Po oceni ovog suda, osporena presuda drugog stepena je jasna i razumljiva.*”

Navodi podnosioca

40. Podnosioci zahteva tvrde da su im odlukama redovnih sudova povređena ustavna prava garantovana članom 21. [Opšta načela], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], članom 54. [Sudska zaštita prava] i članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLjP.
41. Podnosioci zahteva tvrde da je *“naše pravo prekršeno na taj način što smo gore navedenom odlukom oštećeni jer nam je uskraćeno pravo na naknadu štete i ostvarivanje prava na isplatu naknade za dežurstvo, noćni rad, rad tokom zvaničnih praznika, kao i na ostvarivanje dodataka na osnovnu platu zbog specifičnih uslova rada.”*
42. Podnosioci zahteva, takođe, tvrde da *“propust Suda da pruži odgovor u vezi sa naknadom štete, predstavlja kršenje prava na saslušanje i pravo na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje.”*
43. Podnosioci zahteva, dalje, tvrde da je odluka A/02/126/2014 NNO-a od 2. maja 2014. godine proizvoljna, jer nije zasnovana na činjenicama i dokazima iznetim u žalbi i u suprotnosti je sa zakonskim odredbama. Podnosioci zahteva naglašavaju da *“je odluka NNOCSK-a A/02/126/2014 od 02.05.2014. godine arbitrarna jer nije zasnovana na zakonu, diskriminirajuća je i u suprotnosti je sa načinom na koji je NNOCSK razmatrao predmete u sledećim istim slučajevima.”*
44. Podnosioci zahteva ističu da je Vlada Kosova odbila njihov zahtev za dodatak na osnovnu platu za posebne uslove rada, dok je drugoj instituciji (Odeljenju za sudsku medicinu) koja je podnela isti zahtev, usvojila zahtev. Podnosioci zahteva tvrde da je kao rezultat neodobravanja zahteva, Vlada Kosova povredila član 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava.
45. Podnosioci zahteva zaključuju, tražeći od Suda *“[...] da ostvare pravo na naknadu štete, pravo na isplatu naknade za rad za vreme dežurstva, noćni rad, rad vikendom [...]”*.

Prihvatljivost zahteva

46. Sud prvo ispituje da li su uslovi prihvatljivosti utvrđeni u Ustavu, dalje predviđeni u Zakonu i propisani u Poslovniku ispunjeni.
47. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
(...)

7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

48. Međutim, Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

49. U tom smislu, Sud se dalje poziva na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

*(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...]*

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.

50. U ovom slučaju, Sud smatra da su podnosioci zahteva ovlašćene strane, da su iscrpeli sva pravna sredstva na raspolaganju i podneli zahtev u propisanom roku. Međutim, Sud treba dalje da oceni da li su ispunjeni uslovi predviđeni u članu 48. Zakona i propisani u pravilu 36. Poslovnika.

51. Sud podseća da, pored zahteva za ocenu ustavnosti presude ARJ. br. 18/2016 Vrhovnog suda od 23. maja 2016. godine, podnosioci takođe traže ocenu ustavnosti odluke A/02/126/2014 NNO-a od 2. maja 2014. godine i odluke br. 123/14 Komisije za rešavanje sporova i žalbi SBK-a od 19. maja 2014. godine.

52. Podnosioci zahteva tvrde da su im ovim odlukama povređena prava garantovana Ustavom, odbijanjem zahteva za naknadu štete i isplate rada tokom noćnih smena, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede zakonitosti.

53. Podnosioci zahteva su tvrdili pred Vrhovnim sudom povredu materijalnog i procesnog prava i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja. Sud primećuje da se presudom Vrhovnog suda rešavalo i odlučilo o gore pomenutoj osnovi žalbe, koja je takođe pokrenuta pred prvostepenim i drugostepenim sudom. Stoga, presuda Vrhovnog suda je konačna odluka u vezi sa spornim pitanjem.

54. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da su osporenim presudom Vrhovnog suda povređena prava garantovana Ustavom, odnosno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na delotvorno pravno sredstvo i pravo na sudsku zaštitu.

55. Sud počinje analiziranjem tvrdnji podnosilaca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na delotvorno pravno sredstvo i pravo na sudsku zaštitu.

(1) Povreda prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na delotvorno pravno sredstvo i prava na sudsku zaštitu prava

56. U tom smislu, Sud se poziva na član 31. Ustava, koji propisuje:

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih..

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.”

57. Pored toga, Sud se poziva i na član 6.1 EKLjP, koji propisuje:

“Svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.”

58. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde pred Ustavnim sudom da im je odlukama redovnih sudova *“uskraćeno pravo na naknadu štete i ostvarivanje prava na isplatu naknade za dežurstvo, noćni rad, rad tokom zvaničnih praznika, kao i na ostvarivanje dodataka na osnovnu platu zbog specifičnih uslova rada.”*

59. Sud primećuje da su podnosioci podneli zahtev za vanrednim preispitivanjem *“na osnovu povrede materijalnog prava i povrede proceduralnih odredaba.”*

60. U tom smislu, Sud se poziva na presudu Vrhovnog suda kojom je zaključeno da osporena presuda Apelacionog suda nije zahvaćena bitnim povredama zakonskih odredaba.

61. U stvari, Vrhovni sud je utvrdio da je *“pravni položaj prvostepenog suda kao pravilan i na osnovu zakona, u potpunosti odobrio i ovaj sud, jer osporena presuda nije uključena u bitne povrede izreka Zakona o upravnim sporovima, povrede koje, drugostepeni sud istražuje po službenoj dužnosti [...] Procenjujući zakonitost odluke o odbijanju žalbe tužioca od tuženog, prvostepeni sud se pozvao na odredbe Zakona upravnog postupka 02/L-28, i člana 93, koji definiše posledice apsolutno nevažećeg administrativnog akta.”*

62. Štaviše, Vrhovni sud je razmotrio tvrdnje o povredi proceduralnih odredbi. U tom smislu, Vrhovni sud je razmotrio navodnu povredu kao neosnovanu *“jer je sud razmotrio žalbu, u početku je poslao žalbu zastupniku tuženog na odgovor na žalbu, zatim je zakazao sednicu glavnog pretresa, izneo dovoljno dokaza, što znači da tokom ocene, prvostepeni sud nije prekršio odredbe ZUS-a.”*

63. Vrhovni sud, dalje, smatra da je *“prvostepeni sud, povodom razmatranja žalbe tužioca, izneo dovoljno dokaza koje potvrđuju da su tvrdnje tužilaca u žalbi, neosnovane, jer iste su u suprotnosti sa činjeničnim stanjem.”*

64. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da *“propust Suda da pruži odgovor u vezi sa naknadom štete, predstavlja kršenje prava na saslušanje i pravo na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje.”*
65. Sud smatra da Vrhovni sud, ne samo da je potvrdio razloge date u obrazloženju presuda nižih stepena, već se bavio i suštinskim pitanjima u vezi sa tvrdnjama o *“povredi materijalnog i proceduralnog prava”*.
66. U tom smislu, Sud primećuje da je Vrhovni sud ocenio dokaze u celini, analiziranjem činjenica i smatrajući da je *“nakon izvedenih dokaza, prvostepeni sud potvrdio da je osporena odluka tuženog, doneta u skladu sa datim primedbama presude Osnovnog suda A. br. 546/12 od 10.03.2014. godine i da je tuženi organ pravilno potvrdio činjenično stanje prilikom objave odluke komisije za rešavanje sporova i žalbi Saveta bezbednosti, kao apsolutno nevažeći akt, jer je isti, od upravnog organa u drugom stepenu pri odlučivanju po žalbi tužioca, donet je u suprotnosti sa odredbom člana 92, tačka d) Zakona o upravnom postupku.”*
67. Sud ponavlja da, u skladu sa sudskom praksom ESLjP, pravo na obrazloženu odluku obuhvata kompleks obaveza za sudske presude, odnosno, obavezu da obezbedi razloge na kojima se zasniva odluka, da pokaže strankama da su saslušani, da pruži mogućnost da se žale na odluku, da obezbedi dovoljno jasnoće o razlozima na kojima je doneta odluka.
68. Iako redovni sud ima izvesnu slobodu procene prilikom izbora argumenata i prihvatanja dokaza, član 6 (1) ne zahteva detaljan odgovor na svaki argument iznet pred sudom tokom sprovođenja postupka. Vidi: slučajeve ESLjP *Suominen protiv Finske*, aplikacija br. 37801/97, 24. jul 2003. godine, stav 36.; *Van de Hurk protiv Holandije*, predstavka br. 16034/90, 19. aprila 1994. godine, stav 61; *Perez protiv Francuske*, predstavka br. 47287/99, 12. aprila 2004. godine, stav 81; *Ruiz Torija protiv Španije*, predstavka br. 18390/91, 9. decembar 1994. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, predstavka br. 18064/91, 9. decembar 1994. godine, stav 27.
69. Pored toga, Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da je odluka A/02/126/2014 NNO-a od 2. maja 2014. godine proizvoljna, jer nisu pravilno utvrdili činjenično stanje i da je to povredilo zakonske odredbe. Sud primećuje da je Osnovni sud u svojoj presudi A. br. 853/2014 od 14. decembra 2015. godine odgovorio na ovaj navod i, štaviše, potvrdio odluku A/02/126/2014 NNO-a od 2. maja 2014. godine. Osnovni sud je zapazio da *“tužbeni zahtev tužilaca nije odobren kao osnovan jer je ovaj sud ocenio da tokom ponovnog odlučivanja, tuženi organ, NNOCSK, uzeo je kao osnovu primedbe pomenute presude Osnovnog suda, da iz pravilno potvrđenih dokaza, potvrđeno je činjenično stanje i kao posledica ovog stanja, i u postupku izvedenih dokaza na sednici glavnog pretresa, proizilazi da nije prekršeno materijalno pravo na štetu tužilaca”*. To obrazloženje je potvrđeno od strane Vrhovnog suda u njegovoj osporenoj presudi.
70. Sud smatra da se Vrhovni sud bavio svim osnovama žalbe iznetim u zahtevu za reviziju podnosilaca nakon svih postupaka u Komisiji za rešavanje sporova i

žalbi SBK-a, NNO-u, Osnovnom sudu, Apelacionom sudu i Vrhovnom sudu. Znači, podnosioci zahteva su imali dovoljan pristup redovnim sudovima i dovoljno mogućnosti za izvođenje dokaza i argumenata u vezi sa svojim spornim pitanjem. Dokazi su analizirani i argumenti su bili ocenjeni kao što je gore navedeno.

71. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava. Vidi: slučaj ESLjP *Garcia Ruiz protiv Španije*, predstavka br. 30544/96, 21. januara 1999. godine, stav 28.
72. Sud primećuje da su podnosioci zahteva predstavili pred Ustavnim sudom u suštini iste osnove žalbe koje su predstavili u poslednjem stepenu. Pored toga, Sud primećuje da podnosioci zahteva traže od Suda "da ostvare pravo na naknadu štete, pravo na isplatu naknade za rad za vreme dežurstva, noćni rad, rad vikendom."
73. Ustavni sud podseća da nije sud za utvrđivanje činjenica i na taj način, pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i primena zakona je u punoj nadležnosti redovnih sudova. Uloga Ustavnog suda je da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao „sud četvrtog stepena“. Vidi: slučaj ESLjP *Akdivar protiv Turske*, predstavka br. 21893/93, 16. septembar 1996. godine, stav 65; slučaj Ustavnog suda KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).
74. Sud smatra da se podnosioci zahteva ne slažu sa zaključkom ishoda redovnih sudova. Međutim, sama činjenica da se podnosioci zahteva ne slažu sa ishodom postupaka koje su sproveli redovni sudovi, ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi: *mutatis mutandis* slučaj ESLjP *Mezotur -Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine).
75. Pored toga, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu dokazali i potkrepili na ustavnim osnovama to da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Vrhovni sud, bili nepravični ili proizvoljni ili da su njihova prava i slobode bile povređene. Činjenice u predmetu ne pokazuju da su redovni sudovi postupali u suprotnosti sa proceduralnim zaštitnim merama utvrđenim u Ustavu.
76. Na osnovu gore navedenog, Sud zaključuje da je pravo podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje ispoštovano u celini tokom postupka, a konkretnije, oni su imali slobodan pristup sudovima, dobili su obrazložene presude u različitim fazama postupka. Sud, dalje, utvrđuje da su shodno tome, njihova prava na delotvorna pravna sredstva i sudsku zaštitu bila garantovana.
77. Prema tome, tvrdnje podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na delotvorna pravna sredstva i prava na sudsku zaštitu su očigledno neosnovane na ustavnim osnovama.

(2) Povreda prava na rad i jednakost pred zakonom

78. Sud, dalje, podseća da podnosioci zahteva tvrde da im je odlukama redovnih sudova povređeno pravo na rad i da su bili diskriminirani.
79. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, koji propisuje:
1. *Garantuje se pravo na rad.*
 2. *Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.*
80. Sud se poziva i na član 24. [Jednakost pred zakonom], koji propisuje:
1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
 2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
81. Sud primećuje iz činjenica i iz gore razmatranog da sprovedeni postupci i donete odluke nisu bile u suprotnosti sa članom 24. Ustava. Prema tome, Sud smatra da su tvrdnje podnosilaca zahteva u vezi sa povredom člana 24. Ustava [Jednakosti pred zakonom] takođe neosnovane na ustavnim osnovama.
82. U tom smislu, Sud podseća na sudsku praksu ESLJP, koja utvrđuje da diskriminacija “*predstavlja različito postupanje, bez objektivnog iracionalnog opravdanja, prema osobama u relativno sličnim situacijama*”. Vidi: slučajeve ESLJP *Willis protiv Ujedinjenog kraljevstva*, predstavka br. 25379/02, 20. maj 2008. godine, stav 48; *Bekos i Koutropoulos protiv Grčke*, predstavka br. 15250/02, 13. decembra 2005. godine, stav 63; i *D.H. I drugi protiv Češke Republike*, predstavka br. 57325/00, 13. novembar 2007. godine, stav 44.
83. Sud, dalje, primećuje da podnosioci zahteva ne pokazuju da su bili žrtve akta nadležnog organa u pogledu gubitka ili prestanka radnog odnosa, niti da im je bilo zabranjeno odlukom organa da rade i obavljaju profesiju za koju smatraju da imaju pravo. Iz tog razloga, Sud smatra neosnovanim tvrdnje podnosilaca zahteva o povredi člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
84. Pored toga, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu dokazali i potkrepili povredu članova iz Poglavlja II i III Ustava. Ovi članovi nemaju nezavisan efekat, jer se njihov efekat odnosi samo na „*uživanje prava i sloboda*“. Stoga, Sud zaključuje da se, bez tih povreda, tvrdnje podnosilaca zahteva o povredi člana 102. [Opšta načela] ne uzimaju u obzir.
85. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da zahtev podnosilaca ne ispunjava uslove propisane u Ustavu, dalje predviđene u Zakonu i utvrđene u Poslovniku.
86. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) (b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) i 56 Poslovnika, 4. aprila 2017. godine jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20 (4) Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi